Delårsrapport

Januari – april 2019

Förord

Denna uppföljning avser regionens samlade uppdrag och ekonomi och utgår från innehållet i Regionplan 2019-2021.

Delårsbokslutet innehåller en redovisning av målområdena Nöjda invånare i en attraktiv region, En god och jämlik hälsa, En effektiv verksamhet av god kvalitet, Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare samt En stark och uthållig ekonomi.

Delårsrapport 1 2019 omfattar ett delårsbokslut per 2019-04-30 och en ekonomisk helårsprognos som bygger på detta bokslut.

Därefter följer en redogörelse över bolag och samverkansorgan.

Helårsprognosen har i den första delårsrapporten fokus på det ekonomiska resultatet med analys och prognos på total- och verksamhetsnivå samt regionens investeringar. I delår 2 2019 är avsikten att också prognostisera utfall för några av verksamhetsmålen.

Innehåll

Sammanfattning **3**

Nöjda invånare i en attraktiv region **4**

En god och jämlik hälsa **6**

En effektiv verksamhet av god kvalitet **8**

Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare **11**

En stark och uthållig ekonomi **13**

Ekonomisk helårsprognos **17**

Bolag och samverkansorgan **20**

Driftredovisning och investeringar **21**

Resultaträkning, noter **22**

Balansräkning **23**

Kassaflödesanalys **24**

Sammanfattning

Invånarperspektiv

Under årets första tertial har ett antal förbättringar genomförts för att stärka patientens situation. En vårdgarantifunktion har inrättats. Tillgång till ”Min journal” har införts inom alla delar av vården (med undantag för psykiatri). Möjlighet till webbtidbokning har ökat.

Väntetidsläget har förbättrats för väntande till operation/åtgärd och till Barn- och ungdomspsykiatrin. För övriga delar syns inga större förändringar, förutom en försämring inom vuxenpsykiatrin.

Ett flertal insatser pågår kopplat till psykisk hälsa, inte minst för barn och ungdomar. Efterfrågan på stöd för att främja hälsosamma levnadsvanor ökar.

Inom kollektivtrafiken har kundnöjdheten minskat något vad gäller allmän kollektivtrafik, och ökat inom särskild kollektivtrafik.

I uppdraget att stärka regionens attraktivitet har ett flertal dialoger och samverkansaktiviteter ägt rum. Den kompetensförsörjningsstrategi som tagits fram ihop med Kompetensrådet har gått ut på remiss. Dialoger med länets aktörer för bredbandsutveckling pågår för att främja utbyggnaden. Ett strukturbildsarbete har startats, vars resultat ska användas vid bostadsplanering.

Uppföljning av det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) 2018 pågår och ska redovisas i augusti. Parallellt pågår framtagande av ny regional utvecklingsstrategi (RUS) som ska gälla från och med år 2020.

Verksamhetsperspektiv

Sedan årsskiftet gäller förstärkt vårdgaranti i primärvården och en ny paragraf i hälso- och sjukvårdslagen anger att landstinget ska organisera hälso- och sjukvårdsverksamheten så att vården kan ges nära befolkningen. Ett arbete är inlett i samverkan med länets kommuner som syftar till en gemensam färdplan mot Nära vård.

Arbete för att öka tillgängligheten genom att minska ledtider och utveckla digitala tjänster löper på. Under 2019 testas digitala vårdmöten för planerade besök inom primärvården. Chattfunktion testas, och internetbaserad KBT-behandling breddinförs.

Kollektivtrafiken och kulturverksamheten arbetar också med digitala lösningar för bättre tillgänglighet och kvalitet.

Inom infrastrukturområdet görs prioriteringar för att förbättra situationen inom vägnät, tågtrafik och cykelstråk.

Inom patientsäkerhetsområdet har arbetet löpt på, med ett extra fokus på trycksår. Planering är också påbörjad för att arbeta mer med diagnostiska fel och misstag som riskområde för vårdskador.

Ett stödmaterial tagits fram för att det ska bli lättare att arbeta med effekthemtagning i de projekt som regionen driver. En uppföljning för att säkerställa förväntade effekter i beslutade projekt är också påbörjad.

En större avvikelse i samband med en miljörevision har krävt insatser hos chefer med delegerat miljöansvar.

Medarbetar-/uppdragstagarperspektiv

Insatserna för att säkra regionens kompetensförsörjning löper på och bland annat har flera e-verktyg utvecklats för att underlätta och kvalitetssäkra arbetet.

Kostnaden för inhyrd personal har ökat, samtidigt finns goda exempel på verksamheter som lyckats bli eller är på väg mot oberoende av inhyrd arbetskraft.

Långtidssjukfrånvaron har minskat något jämfört med samma period förra året, men i övrigt visar sjukfrånvarostatistiken inte på några större förändringar. Den riktade satsningen på arbetsmiljöarbetet löper på för att bidra till en positiv utveckling.

Informationsflöde och samverkansformer med uppdragstagare stärks kontinuerligt.

Ekonomiperspektiv

Regionens underliggande problem med stora underskott i delar av driftverksamheten och alltför hög kostnadsutvecklingstakt har inte brutits utan fortsatt. Regionen kommer inte att klara sitt resultatmål. Därför har beslut om ett utvidgad arbete för att åstadkomma ekonomi i balans tagits under första tertialet.

Nöjda invånare i en attraktiv region

Resultatmål

- Invånarna ska ha stort förtroende för regionens tjänster
- Tillväxten ska vara hållbar i hela regionen

Program

• Regionalt utvecklingsprogram (RUP) • Region Västmanlands digitaliseringsstrategi • Regional digital agenda

Nöjda invånare

Hälso- och sjukvård
Regionens tjänster ska erbjudas invånarna på lika villkor och vara av god kvalitet. Bemötandet och tillgänglighet är viktiga faktorer för patienten.

Patientnämnden har under 2019 påbörjat uppföljning och analys där verksamhetsdialoger ska leda till identifiering av förbättringsområde.

En personcentrerad vård innebär att vården ska anpassas efter patientens behov. Detta kräver samverkan mellan vårdnivåer och huvudmän. Olika samverkansforum i kombination med patientkontrakt, vårdplaner och gemensamma riktlinjer är delar av det utvecklingsarbete som pågår.

Tillgänglighet syftar oftast på att vård ska ges inom vårdgarantins ramar. För att ytterligare stödja patienten och verksamheten i sina kontakter har en särskild vårdgarantifunktion inrättats. Väntetidsläget generellt i Region Västmanland följer föregående år på 70 procent för operation/åtgärd inom specialistvården. Tillgängligheten inom primärvården är hög även med den nya professionsneutrala vårdgarantin. Glädjande så har väntetiderna inom barnpsykiatrin förbättrats.

Ett sätt att öka delaktigheten är tillgång till information. Under 2019 införs tillgång till ”Min journal” i samtliga verksamheter (rättspsykiatrin undantagen i dagsläget). Möjligheten att boka tid via webbtidbok harinförts vid flera mottagningar och fortsätter att utvecklas positivt.

Kollektivtrafik
Allmänhetens nöjdhet med den allmänna kollektivtrafiken ligger på nästan samma nivå som tidigare mätningar och uppgår till 60 procent.

Däremot har kundnöjdheten för resenärerna sjunkit några procentenheter till 69 procent, jämfört med 73 procent för helår 2018.
Att kundnöjdheten har minskat är sannolikt en följd av de trafikstörningar som förekommit både i buss- och tågtrafiken.
Kollektivtrafikens marknadsandel är oförändrad och ligger på 19 procent.

Kundnöjdheten inom särskild kollektivtrafik, färdtjänst och sjukresor, har ökat något vad gäller hela resan och uppgår till 87 procent. Nöjdheten med bemötandet vid beställning av resan har ökat med två procentenheter och uppgår till 95 procent.

Attraktiv region

Regional utvecklingsstrategi
Framtagande av ny regional utvecklingsstrategi som ska gälla från och med år 2020 pågår. Under perioden januari till april har framskrivning av remissversion påbörjats och en remisskonferens ägt rum. Konferensen var även ett viktigt led i förankringen av den kommande regionala utvecklingsstrategin. Parallellt har arbete med att identifiera lämpliga delmål till RUS skett i ett separat projekt.

Regionalt utvecklingsarbete
Uppföljning av det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) 2018 med strategier och indikatorer pågår och kommer att redovisas i slutet av augusti.

Region Västmanland har under mars månad varit värd för Reglabs årskonferens som är en årligt återkommande konferens kring regionala utvecklingsfrågor.

Rätt kompetens
Ett förslag på kompetensförsörjningsstrategi för Västmanland, som tagits fram tillsammans med

Kompetensrådet, har skickats på remiss under första kvartalet. Det storregionala samverkansarbetet har fortsatt och dialog har skett med en mängd aktörer, exempelvis MYH, (Myndigheten för Yrkeshögskolan).

Regional digital agenda
Sedan november 2018 har arbetet förstärkts med den nationella satsningen med regionala digitaliseringskoordinatorer som ska främja användningen av digitala arbetssätt, verktyg och tjänster och regional tillväxt. Samverkan med länets kommuner har etablerats för att dela erfarenheter, sprida goda exempel kring digitalisering samt identifiera områden för konkret samarbete. Dialoger med länets aktörer för bredbandsutveckling pågår för att främja utbyggnaden.

Infrastruktur
Strukturbildsarbete med fokus på tillgänglighet för Västmanlands län har kommit igång. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för utbildning, sysselsättning och kompetensförsörjning vid bostadsplanering.

En god och jämlik hälsa

Resultatmål

- Invånarnas hälsoläge ska vara gott och jämlikt

Program

- Program och handlingsplan för hälsoinriktat arbete • Handlingsplan för jämlik vård

Folkhälsa och hälsoinriktat arbete

Tidiga insatser för minskad förekomst av kroniska sjukdomar och cancerprevention är prioriterade områden.

Levnadsvanor
Regionens hälsocentraler erbjuder nu insatser i samtliga kommuner och har ett utökat samarbete med flera vårdcentraler, bland annat genom samlokalisering. Efterfrågan på stödjande insatser ökar.

Cancerprevention
Inom sjukvårdsregionens (Uppsala-Örebro) cancerpreventiva uppdrag har en baslinjemätning sammanställts under början på året. Den ska användas i framtida förbättringsarbete inom prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor.

Psykisk hälsa
Insatsen med YAM (Youth Aware of Mental health) som vänder sig till elever i årskurs åtta fortsätter enligt plan. Metoden syftar till att arbeta med psykisk hälsa och suicidprevention.

Under våren har ett forskningsprojekt inletts bland tre gymnasieskolor i Västerås med syfte att testa en ny metod för att främja ungdomars psykiska hälsa. Ett tjugotal lärare har utbildats i metoden och ca 150 elever ingår i studien.

En kunskapssammanställning kring psykisk hälsa med ett särskilt fokus på barn och unga har påbörjats. Sammanställningen ska stärka kunskapen kring psykisk hälsa och ohälsa och vad som orsakar psykisk ohälsa. Rapporten ska även beskriva vad ett effektivt arbete som främjar psykisk hälsa består av.

Region Västmanland är tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan nu inne på sitt avslutande år i samarbetet för att öka kunskap och acceptans för psykisk ohälsa i samhället. Syftet är också att skapa större beredskap för att hantera och förebygga denna ohälsa genom konkreta modeller för samverkan.

Folkhälsoarbete
För ett bättre resultat inom god och jämlik hälsa, har de nationella målområdena integrerats tydligare i regionens folkhälsoarbete.

Vidare har en översyn påbörjats som ska visa hur regionen på ett strukturerat sätt ska kunna nå en ökad grad av hälsoorientering. Arbetet ska leda fram till hur hälsoorienteringen ska se ut, organiseras och styras i framtiden och hur den ska integreras i och blir en naturlig del i regionens styrprocess och inom kunskapsstyrningen och den kommande nära vården.

Ett exempel i detta sammanhang är den behovsbeskrivning av länets demografiska utmaningar och befolkningens livsvillkor, levnadsvanor och hälsoläge, som tagits fram under våren för att användas i regionens strategiska planerings- och resursfördelningsarbete.

Jämlik vård och hälsa

När det gäller jämlik vård och kunskapsstyrning fortgår arbetet enligt plan. Det som tillkommit är att Region Västmanland fått ansvar för Nationellt programområde ”Levnadsvanor”. Därmed representerar Region Västmanland nu sjukvårdsregionen inom fem områden.

Självmordsprevention

Arbetet med att genomföra aktiviteterna i regionens handlingsplan för suicidprevention går långsamt. Utmaningarna är stora inom områdena ”Sammanhållen vårdprocess” och ”Kompetens och utbildning”.

Flera kartläggningsarbeten och analyser har gjorts under en period och nu pågår arbete med att identi-

fiera nya aktiviteter som kan stärka det suicidpreventiva arbetet. För att nå framgång är det viktigt att linjeansvaret är tydliggjort och att berörda professioner är drivande.

Kompetensutveckling och utbildningsinsatser ska genomföras under året.

Barntandvård

Som en del av det hälsofrämjande arbetet inom tandvård ingår att tidigt identifiera barn som riskerar eller redan far illa samt personer som utsatts för olika former av övergrepp.

Sedan årsskiftet används KVÅ-kodning inom folktandvård- och specialisttandvård i samband med utförd orosanmälan. Under årets första månader har Folktandvården Västmanland AB utfört 41 stycken orosanmälningar. Inom Specialisttandvården har ingen orosanmälan utförts.

Rutin gällande tandvårdens arbete med våld i nära relationer finns sedan tidigare. Under våren har specialisttandvården fått en föreläsning i ämnet. Regionen delger kontinuerligt all tandvårdsverksamhet information om hur man kan uppmärksamma barn och unga som far illa samt personer som utsatts för våld.

En effektiv verksamhet av god kvalitet

Resultatmål

- Verksamheten ska bedrivas med god tillgänglighet
- Verksamheten ska bedrivas på rätt nivå
- Verksamheten ska bedrivas med god kvalitet
- Verksamheten ska bedrivas med god hushållning av resurserna

Program

• Regionalt utvecklingsprogram (RUP) med tillhörande strategier och handlingsplaner • Program för patientsäkerhet • Miljöprogram • Primärvårdsprogram • Regional kulturplan • Trafikförsörjningsprogram för kollektivtrafik

Tillgänglighet

Nationell vårdgaranti 0-3-90-90
Vid årsskiftet infördes en ny yrkesneutral vårdgaranti för primärvården. Det innebär att personer med ett nytt hälsoproblem, en oväntad eller kraftig försämring eller förändring av ett tidigare känt problem eller en utebliven behandlingseffekt ska få en medicinsk bedömning inom tre dagar. Vem som gör bedömningen beror på personens hälsoproblem. Det kan vara läkare eller, vilket är nytt, annan legitimerad hälso-och sjukvårdspersonal inom primärvården.

Översikt utfall april 2019 jämfört december 2018

Primärvård[1]		April 2019	Dec 2018
0	Kontakt samma dag	-	-
3	Besök leg personal inom 3 dgr	-	-
Specialiserad vård			
90	Första besök inom 90 dagar	78 %	79 %
90	Operation/åtgärd inom 90 dgr	76 %	67 %

90 – Måluppfyllelsen för första läkarbesök inom specialistvården inom 90 dagar uppfylls i april till 78 procent vilket är en försämring sedan årsskiftet med 1 procentenhet och jämfört med april 2018 en försämring med 3 procentenheter. Försämringen kan framförallt kopplas till Hudklinikens situation med brist på specialistläkare.

90 – Måluppfyllelse för operation/åtgärd inom 90 dagar i april ligger på 76 procent vilket är en ökning med 9 procentenheter sedan årsskiftet. Jämfört med april 2018 är det en förbättring av måluppfyllelsen med 2 procentenheter. Den främsta förklaringen är att operationskliniken förbättrat sin kapacitet och att flera kliniker jobbat aktivt med att rensa sina väntelistor.

Övriga väntetider
Barn- och ungdomspsykiatri

Väntetiderna för genomfört första besök och fördjupad utredning/åtgärd för barn och unga inom 30 dagar har förbättrats men har fortfarande en otillfredsställande måluppfyllelse.

Tillgänglighet för första besök inom barn- och ungdomspsykiatrin är i april 45 procent vilket är 12 procentenheter bättre jämfört med årsskiftet. Jämfört med april 2018 är måluppfyllelsen 6 procentenheter bättre.

Andelen barn som erhållit fördjupad utredning/åtgärd har förbättrats med 6 procentenheter sedan årsskiftet och ligger nu på 47 procent. Jämfört med april 2018 är måluppfyllelsen 5 procentenheter bättre.

[1] På grund av att statistik för måluppfyllelsen inom primärvården inte är kvalitetssäkrad lämnas ingen redovisning. Målet är att kvalitetssäkrad statistik ska kunna redovisas delår 2.

Vuxenpsykiatri

Måluppfyllelsen för första besök inom specialistsjukvården psykiatri vuxna inom 90 dagar har minskat 7 procentenheter till 89 procent jämfört med årsskiftet då måluppfyllelsen var 96 procent. Måluppfyllelsen har även minskat jämfört med april förra året, då den var 97 procent. Vakanser och många nyrekryteringar inom vuxenpsykiatrin har påverkat tillgängligheten negativt.

Akutmottagning

Antalet färdigbehandlade patienter inom 4 timmar på akutmottagningarna ligger på 68 procent vilket är 2 procentenheter bättre än vid årsskiftet och jämfört med april 2018.

Digitala tjänster
Verksamhetsutveckling genom digitalisering pågår planenligt utifrån regionens handlingsplan inom digitalisering.

Hälso- och sjukvård
Under 2019 pågår pilotprojekt med digitala vårdmöten där de patienter som önskar ska kunna få digital kontakt med sin vårdcentral. I första skedet gäller detta planerade besök. På några vårdcentraler pågår pilotverksamhet med chattfunktion. Internetbaserad KBT-behandling införs brett inom primärvården.

Digitala vårdmöten för KOL-patienter har införts, patienten följs upp i hemmet utan att behöva ta sig till lungmottagningen (en patientgrupp som har svårigheter att förflytta sig). Målet är att öka patientens livskvalité och minska antalet återinläggningar.

Ett annat gott exempel är digital fotografering av hudförändringar där kommunikation och dokumentering sker snabbare och säkrare i kontakterna mellan primärvård och specialistvård.

Kollektivtrafik
Kollektivtrafikförvaltningen arbetar med att på olika sätt minska betalningstiden ombord på bussarna. Kampanjer för Appen och funktionen Buss-på-karta har genomförts och antalet försäljningsombud har utökats. En ny webbsida för serviceresor (särskild kollektivtrafik) har lanserats, och en utveckling av ny webbsida (VL.se) för den allmänna kollektivtrafiken är i startskedet.

Bibliotek i Västmanland
Kulturutveckling bibliotek har arbetat med det gemensamma projektet Bibliotek i Västmanland som syftar till att skapa hög service och tillgänglighet till likvärdiga bibliotekstjänster i hela länet. Ett större medieutbud ska kunna nås av fler invånare på lika villkor. Detta sker genom ett gemensamt bibliotekssystem, gemensamt mediebestånd och gemensam webbplats.

Kultur
Länsmuseet arbetar med projektet Koldioxidteater som syftar till att utveckla metoder för samskapande med unga i länet, med personal från museet, forskare inom områdena interaktion och deltagande design och designers från RISE forskningsinstitut och Syddanskt Universitet.

Infrastruktur
Genomförandet av den regionala transportinfrastrukturplanen 2018–2029 fortsätter. Flera stora infrastrukturprojekt finns med och arbete pågår för att kunna verkställa produktion av både stora projekt som exempelvis E18 Köping-Västjädra och mötesspåret Ramnäs-Brattheden, och mindre projekt som gång och cykelvägar mellan Kumla Kyrkby - Ransta.

Vård på rätt vårdnivå

Från den 1 januari 2019 gäller förstärkt vårdgaranti i primärvården och en ny paragraf i hälso- och sjukvårdslagen som anger att landstinget ska organisera hälso- och sjukvårdsverksamheten så att vården kan ges nära befolkningen.

Ett arbete är inlett i samverkan med länets kommuner som syftar till en gemensam färdplan mot Nära vård. Målet för omställningen är att skapa en god, nära och samordnad vård och omsorg som främjar jämlik hälsa. Målet är också att patienten och närstående ska kunna vara delaktig i vård och behandling utifrån förutsättningar och behov. Stöd till egenvård och förebyggande insatser är centrala delar i en god och nära vård. Primärvården ska vara navet i vården och omsorgen och bidra till samordning och kontinuitet av vårdinsatser oavsett huvudman eller vårdaktör.

Psykisk ohälsa är ett växande problem som märks tydligt i Västmanland. Gemensamma insatser behövs för att tidigt upptäcka och erbjuda vård på rätt vårdnivå.

Samarbetet mellan primärvården och psykiatrin behöver fungera väl så att patienter med psykisk ohälsa ska kunna få vård inom rimlig tid. Arbetet

med överenskommelser mellan vårdnivåerna har startats.

Revidering av vårdprogram för ADHD och suicid är klart för implementering. Standardiserat vårdförlopp för ADHD är framtaget. Fortsatt utveckling av utskrivningssamordning pågår.

Kvalitet inom hälso- och sjukvården

Arbetet med att förbättra hälso- och sjukvårdens kvalitet får bland annat stöd av Vården i siffror. Rådet för kunskapsstyrning analyserar målnivåer och resultat av andra indikatorer till stöd för verksamheterna.

Under delårsperioden har nationella riktlinjer för schizofreni, endometrios, psoriasis och epilepsi kommit. Gapanalyser genomförs och underlag tas från till planeringsarbetet för kommande år. Målnivåer gällande resultat för gällande riktlinjer följs.

Patientsäkerhet

Region Västmanland arbetar aktivt för att minska antalet vårdskador, bland annat genom att eftergranska alla patientrelaterade avvikelser och bedöma vilka som bör utredas vidare. En planering har påbörjats för att under året arbeta mer med diagnostiska fel och misstag som riskområde för vårdskador.

Ett samverkansprojekt mellan medicin, infektion och geriatriken har genomförts på grund av förra årets influensasäsong som påverkade både produktion och beläggningstal samt sjukfrånvaro. Åtta temporära influensaplatser för att minska smittspridning och överbeläggningar under perioden vecka tre till vecka tio har haft goda effekter.

Trycksår

Regionens resultat gällande trycksår visar på en högre frekvens än i riket (15 procent mot 12 procent). En förbättring har dock skett sedan föregående års mätning, men förekomsten varierar under året. Andelen patienter med sjukhusförvärvade trycksår var 11 procent. Trycksår orsakar både lidande för den drabbade samt kostnader för regionen. En samverkansgrupp för trycksårsprevention har startats med målet att strategiskt identifiera sätt för att minska förekomsten av trycksår.

Jämlik och jämställd vård

Ett pilotprojekt med Hjälpmedelscentrum (HMC) genomförs just nu, baserat på den data som HMC tog fram under 2017 som visade på skillnader i förskrivningsmönster relaterat till kön. Projektet innebär bland annat att ta fram en analys samt påbörja utbildning av ledningsgrupp samt förskrivare av hjälpmedel.

Hushållning och hållbar utveckling

Effekthemtagning i projekt

Ett förbättrat stöd har tagits fram för att säkerställa att beräknade nyttoeffekter uppnås. I stödet ingår en rutinbeskrivning, en uppdragsbeskrivning för de roller som ingår samt en mall som stöd för att följa upp och mäta genomförandet av projekten. Under våren 2019 har ett arbete påbörjats att följa upp startade projekt, med ett större fokus på att nå förväntade nyttoeffekter.

Miljö

Arbetet med Miljöprogrammet löper enligt plan med särskilt fokus på projekt för cirkulära materialflöden. Transporthandlingsplan 2019–2022 preciserar målområde transporter i miljöprogrammet och antogs av regionstyrelsen i januari. En extern miljörevision i mars resulterade i tre avvikelser. En större avvikelse kring lagefterlevnad krävde insatser hos chefer med delegerat miljöansvar. Omdiplomering för Fairtrade Region skedde i mars. Kemikaliearbetet har omfattat utbildningar i riskbedömning, besök i verksamheter samt en årlig inventering.

Hållbar utveckling

Arbetet med samordning av Agenda 2030 fortsätter och ett projekt genomförs kring kommunikation av regionens bidrag.

Processen pågår med framtagandet av Region Västmanlands hållbarhetsstrategi (internt) och parallellt fortsätter arbetet med att organisera arbetet med mänskliga rättigheter, bl a har en handlingsplan tagits fram och förberedelser pågår inför att barnkonventionen blir lag den 1 januari 2020.

Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare

Resultatmål

- Regionen ska vara en attraktiv arbetsgivare
- Regionen ska vara en professionell uppdragsgivare

Program

• Medarbetarpolicy • Arbetsmiljöprogram • Strategi för löner och förmåner • Kompetensförsörjningsstrategi

Medarbetare

Kompetensförsörjning
Arbetet med att skapa förutsättningar för ett systematiskt kompetensförsörjningsarbete, fortskrider. Regionen behöver etablera en kompetensförsörjningsprocess på samtliga nivåer i organisationen för att möjliggöra en kompetensförsörjningsplan på regionnivå. Det utvecklingsarbete som har bedrivits under perioden, har resulterat i en bild av hur såväl analys av kompetensförsörjningsbehov som planering av åtgärder, behöver bedrivas. Arbetet med att säkerställa arbetssättet och ta fram en plan för implementation, fortsätter under året.

Attrahera/Rekrytera
Regionens introduktionsträffar för nya medarbetare respektive nya chefer, har vidareutvecklats och kvalitetssäkrats. En s k onboardingsida har skapats för att fånga nya medarbetare tiden mellan överenskommelse om att börja arbeta och första anställningsdagen. Syftet är att knyta an medarbetaren i ett tidigt skede och bädda för en bra introduktion genom att göra information tillgänglig digitalt, innan den nye medarbetaren är på plats. Dokumentationen för introduktion av nya medarbetare och chefer, har vidareutvecklats samt kompletterats med e-utbildningar i syfte att avlasta chefer och HR-konsulter och för att kvalitetssäkra regionens introduktioner. En e-utbildning i rekrytering har också tagits fram för alla som är involverade i rekryteringar.

Chefsförsörjning
Inom ramen för det s k Samhällskontraktet, har ett nytt högre chefsprogram startats i samverkan med Eskilstuna kommun, Västerås stad och Region Sörmland.

Oberoende av inhyrd personal
Region Västmanland arbetar för att bli oberoende av inhyrd personal och nå målsättningen att kostnaden för inhyrd personal inte ska överstiga två procent av den egna personalkostnaden. Sammantaget har det skett en ökning av kostnad för inhyrd personal under perioden, samtidigt som det finns goda exempel på verksamheter som lyckats bli eller är på väg mot oberoende. Under 2019 fortsätter arbetet med utfasning av inhyrd personal succesivt med aktiviteter och nedtrappningsplan utformad av och för berörda verksamheter. Utifrån nedtrappningsplanen prognostiseras målsättningen nås under hösten 2019 gällande bemanningssjuksköterskor.

Arbetsmiljö
Arbetet med regionens arbetsmiljöprogram fortsätter i enlighet med fastställd handlingsplan. Under våren har arbetet med att utveckla en kommunikationsplan för att sprida kunskap om hälsofrämjande arbetsplats påbörjats. Arbetet bidrar till att tydliggöra hur de olika delarna i arbetsmiljöarbetet hör ihop vilket är viktigt för att förenkla för chefer att agera i enlighet med sitt arbetsmiljöansvar. En analysmodell för hälsofrämjande arbetsplats på region-, förvaltnings- och verksamhetsnivå utvecklas för att kunna identifiera utvecklingsområden. Modellen ska vara ett stöd i arbetet med att nå den satta intentionen inom medarbetarperspektivet. Arbetet med att utveckla en e-utbildning om hälsofrämjande arbetsplats för att sprida kunskap till regionens medarbetare pågår. Utbildningen förväntas vara klar till delår 2 och ingå som en del av introduktionen för nya medarbetare.

I arbetet med att nå målet om ett systematiskt arbetsmiljöarbete av hög kvalitet har regionens riktlinje för systematiskt arbetsmiljöarbete setts över. Den allmänna skyddsronden har kompletterats och

innehåller ett stöd för att undersöka digital arbetsmiljö. Uppdraget med att se över och tydliggöra stödfunktionernas roller och uppdrag i arbetsmiljöarbetet har påbörjats och förväntas vara klart till delår 2.

För att bidra till att chefer har goda förutsättningar att ta ansvar för arbetsmiljöarbetet har en checklista för dialog kring chefers organisatoriska och sociala arbetsmiljö tagits fram. Det pågår även ett arbete med att utveckla ett kunskapstest för chefer gällande hälsofrämjande arbetsplats och systematiskt arbetsmiljöarbete. Testet utgår ifrån regionens kunskapsmål och kommer vara till stöd för att undersöka att chefer har de kunskaper de behöver för att kunna bedriva arbetsmiljöarbetet.

För att få till en bra och effektiv samverkan pågår arbetet med att ta fram en plan för implementering av regionens nya samverkansavtal.

Fortsatt kvalitetssäkring av den arbetslivsinriktade rehabiliteringsprocessen pågår. Detta gäller för arbetslivsinriktade rehabilitering i allmänhet och hantering av alkohol- och drogärenden specifikt.

Baserat på resultatet från den fördjupade sjukfrånvaroanalys som genomfördes under 2018 pågår en planering för ett riskgruppsorienterat arbetssätt där tidiga och förebyggande insatser som riktas mot riskgrupper utförs i syfte att åstadkomma hälsofrämjande arbetsplatser och förebygga eller förkorta sjukfrånvaro. Detta kommer finnas som komplement till den grundstruktur för en hälsofrämjande arbetsplats som nu utvecklas.

Under 2019 fortsätter arbetet med det prioriterade området kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier. För att få till en bättre process i hanteringen av misstänkta fall genomförs kompetenshöjande insatser hos såväl HR som Regionhälsan. Det pågår även ett arbete med att ta fram informationsmaterial samt dialogverktyg som kan användas på arbetsplatserna för att diskutera kränkande särbehandling.

Sjukfrånvaro

I tabellen visas ackumulerad sjukfrånvaro (%). Avser perioden 2018-01-01 – 2018-03-31 respektive 2019-01-01 – 2019-03-31.

Sjukfrånvaro mätt i procent	Mars 2018	Mars 2019
Total sjukfrånvaro	8,0	8,0
Andel sjukfrånvaro 60 dagar och längre	37,1	35,5
Kvinnor	8,9	8,6
Män	4,7	5,4
0-29 år	6,5	6,6
30-49 år	7,8	7,7
50-	8,8	8,7

Lönebildning

Den under förra året omarbetade lönepolicyn, har under perioden antagits av Regionfullmäktige och utgör fundamentet för regionens framtida strategiarbete inom lönebildningsområdet.

Uppdragstagare

Under tertial 1 har utvecklingen fortsatt mot att lägga över information från regionens intranät till vårdgivarwebben och där strukturera informationen.

Samordningsfunktionen för elevhälsa har etablerat ett regelbundet nyhetsbrev som går ut till samtliga kommuners elevhälsoorganisationer.

Redaktionen för kliniskt kunskapsstöd har under tertial 1 etablerats och tar nu fram lokal tillämpning av de nationella riktlinjer som nu succesivt sprids i regionerna. Riktas framför allt till vårdgivarna i primärvården.

En stark och uthållig ekonomi

Resultatmål

- Regionen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat (regionnivå samt per förvaltning)
- Regionens finansiella ställning ska vara god

Program

- Verksamheten ska bedrivas inom given ram/fastställd budget

Utvecklingsområden

Samband mellan åtgärd och effekt för ekonomi i balans

Det arbete som hittills pågått för att reducera underskott och sänka kostnader inom hälso- och sjukvården har inte nått tillräckligt långt. I mars beslutade därför regionstyrelsen att initiera ett regionövergripande arbete för att uppnå ekonomi i balans. Regiondirektören har fått i uppdrag att ta fram förslag på kostnadsreduceringar motsvarande minst 400 miljoner kronor, där det pågående åtgärdsprogrammet på Västmanlands sjukhus bidrar med 100 miljoner kronor.

Effektivisering av arbetssätt och tjänster

Ett pilotprojekt har startat inom Ekonomi- och löneservice för robotisering av repetitiva områden. Det handlar om en programmerad mjukvara som används för att automatisera uppgifter som annars skulle utföras manuellt av kontorspersonal.

Arbetet med digitalisering i övrigt löper på och nulägesrapport kopplad till digitaliseringsstrategins handlingsplan har redovisats under första tertialet. Flera konkreta exempel redovisas i denna rapport, främst under målområde ”Effektiv verksamhet av god kvalitet”.

Investeringsprocesser

Det digitala stödet för både fastighetsinvesteringar och den medicintekniska utrustningen har utvecklats under perioden, vilket har lett till en ökad delaktighet och följsamhet i organisationen till investeringsprocessen.

Resultatanalys

Riksdagen har beslutat om en ny redovisningslag från 2019. Enligt den nya lagen ska finansiella placeringar marknadsvärderas och orealiserade vinster och förluster redovisas. Marknadsvärderingen får konsekvenser i jämförelse med tidigare år och kan ge stora fluktuationer i resultatet under året i takt med börsens svängningar.

Lagändringen innebär att olika resultatnivåer nu behöver följas för att ge en rättvisande bild av såväl den löpande verksamheten, som inte påverkas av börsmarknadens svängningar, som det finansiella läget.

1 **Verksamhetens resultat (före finansiella poster)** i delårsbokslutet uppgår till - 4 miljoner kronor. Resultatet för motsvarande period 2018 var 18 miljoner kronor. Det försämrade resultatet beror främst på sämre resultat på förvaltningsnivå. Verksamhetens resultat per april är det lägsta på 5 år, se graf nedan.

2 **Resultat efter finansiella poster** i delårsbokslutet uppgår till 500 miljoner kronor. Resultatet för motsvarande period 2018 är inte jämförbart eftersom orealiserade vinster inte marknadsvärderades 2018. Aktiemarknaden har utvecklats mycket starkt under inledningen av 2019.

3 **Resultat enligt balanskravet** Vid beräkning av resultatet enligt balanskravet ska realisationsvinster och orealiserade vinster och förluster frånräknas resultatet. Detta beräknas endast på helårsnivå, se vidare under avsnittet Ekonomisk helårsprognos.
Se även resultaträkningen på sidan 23.

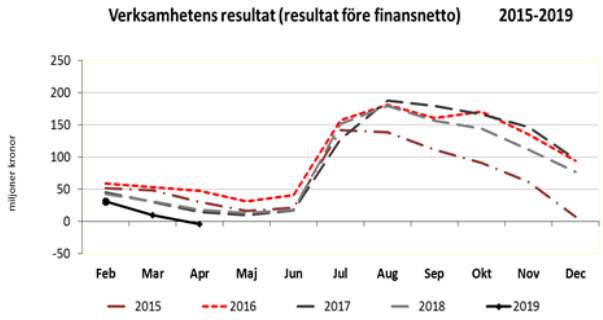

Verksamhetens intäkter har ökat med 32 miljoner kronor medan verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar har ökat med 160 miljoner kronor. På intäktssidan är det i huvudsak såld vård och bidrag till kollektivtrafik som ökar.

På kostnadssidan har följande ökningar noterats:

- Personalkostnader 55 mkr (4,1 %)
- Köp från bemanningsföretag 10 mkr (13,7 %)
- Sjukvårdstjänster 16 mkr (6,2 %)
- Transporttjänster inom kollektivtrafiken 20 mkr (8,6 %)

Verksamhetens nettokostnader har i löpande priser ökat med 4,7 procent (128 miljoner kronor). Ökningstakten är högre än föregående år men lägre än februari och mars. Budgeterad ökning uppgår till 2,5 procent (budget 2019 i förhållande till utfall 2018).

Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 3,8 procent vilket är högre än föregående år då ökningen var 3,6 procent.

Finansnettot exklusive orealiserade vinster och förluster uppgår till 46 miljoner kronor vilket är 63 miljoner kronor sämre jämfört med motsvarande period föregående år. Föregående års positiva påverkan på finansnettot var försäljningen av Svealandstrafiken AB och ett stort fondbyte inom pensionsmedelsportföljen.

Arbetad tid

Den totala arbetade tiden inklusive tillkommande verksamhet i Fagersta från februari 2018 har ökat med 2,6 procent för perioden jämfört med motsvarande period föregående år. Ökningstakten samma tid förra året var 1 procent. Ökningen har skett både för arbetad tid utförd av inhyrd personal och anställda. Beräknad kostnad för ökningen av den arbetade tiden uppgår till cirka 37 miljoner kronor.

Förvaltningarnas ekonomiska resultat

Hos förvaltningarna finns ett samlat resultat på -144 miljoner kronor i bokslutet per den 30 april. Utfallet per förvaltning framgår av driftredovisningen på sidan 22. Nedan kommenteras utfallet för Västmanlands sjukhus och för Primärvård, psykiatri och habilitering.

Västmanlands sjukhus resultat till och med april blev -153,3 miljoner kronor (-133,5 miljoner kronor per april 2018). Totalt har bruttokostnaderna för perioden ökat med 76 miljoner kronor vilket motsvarar 4,5 procent. Justerat för att verksamheten i Fagersta startade första februari 2018 blir ökningen 4,3 procent, att jämföra med 5,4 procent motsvarande period 2018.

Förutom en ingående kostnadsobalans motsvarande ca 67 miljoner kronor för första tertialet, är det bland annat kvarstående kostnader för inhyrd personal, högre kostnader än planerat för egen personal, kvardröjande kostnader för köpt vårdgarantivård och kostnader för nya läkemedel som förklarar första tertialets kostnadsutveckling.

Justerat för Fagersta ligger antalet läkarbesök på ungefär samma nivå som förra året, medan antalet sjukvårdande behandlingar har ökat med drygt 5 procent. Något fler vårdtillfällen tillsammans med 6 procent färre vårddagar har gett en minskning av medelvårdtiden från 5,6 till 5,0 dagar och betydligt lägre beläggningsgrad jämfört med samma tid förra året. Totalantalet operationer har ökat främst kopplat till fler klinikegna operationer.

Primärvård, psykiatri och habiliteringsverksamhets bokförda resultat till och med april uppgår för förvaltningen till -10 miljoner kronor. Efter justering för felaktigt bokförd intäkt inom rättspsykiatrin uppgår resultatet till -18 miljoner kronor, vilket ligger i nivå med föregående års resultat för motsvarande period. Periodens underskott beror i stort på högre kostnader än planerat för inhyrd personal och då framförallt inom psykiatriverksamheten.

Förvaltningens bruttokostnad har totalt ökat med 5,4 procent, även detta framförallt kopplat till ökade kostnader för personal. Motsvarande period föregående år ökade bruttokostnaderna med 6,1 procent.

Finansiell ställning

Följande väsentliga händelser har påverkat balansräkningen under årets första fyra månader.

Tillgångar
De materiella anläggningstillgångarna har ökat med 12 miljoner kronor, vilket innebär att investeringsnivån överstiger avskrivningarna årets första fyra månader.

Investeringar
Investeringarna till och med april uppgår till 117 miljoner kronor. Regionens investeringsram för helåret uppgår till 530 miljoner kronor vilket innebär att 22 procent av investeringsramen förbrukats årets första fyra månader.

Investeringar har främst gjorts inom följande områden:
- medicinskteknisk utrustning 17 mkr
- tekniska hjälpmedel 15 mkr
- datorutrustning 14 mkr
- fastigheter 68 mkr

På sid 22 finns investeringsredovisningen uppdelad per förvaltning.

Under perioden har beslut om finansiellt igångsättningstillstånd tagits av regionfullmäktige avseende Sala sjukvårdsbyggnad. Arbetet med lokalplanering för de verksamheter som ingår i Lokalförsörjningsplan 2030 etapp 1 pågår. Det framtagna underlaget ska utgöra beslutsunderlag för kommande politiska beslut.

Eget kapital
Ingående eget kapitalet har justerats med anledning av ny redovisningslag där finansiella tillgångar ska värderas till verkligt värde och att uppskrivning av finansiella tillgångar inte får göras, vilket föranlett återföring av tidigare uppskrivning av andelsinnehavet i Kommuninvest. Justeringen för verkligt värde uppgår till 453 miljoner kronor och återföring av tidigare uppskrivning uppgår till 5,2 miljoner kronor. Efter periodens resultat uppgår det egna kapitalet till 3 347 miljoner kronor, varav forskningsfonden uppgår till 71 miljoner kronor.

Soliditeten
Soliditeten uppgår till 39 procent vilket är en förbättring med tre procentenheter sedan årsskiftet. Inklusive de äldre pensionsförpliktelserna, som redovisas i ansvarsförbindelsen, uppgår soliditeten till -6 procent vilket är en förbättring med sex procentenheter sedan årsskiftet.

Avsättningar
Avsättningen för pensionsskulden har ökat med 100 miljoner kronor.

Skulder
De långfristiga skulderna har efter amortering minskat med 52 miljoner kronor och uppgår till 264 miljoner kronor. Huvuddelen avser lån från Kommuninvest på 250 miljoner kronor. Övriga delar avser leasingskulder för fordon och investeringsbidrag.

Likviditet
Regionens likviditet bedöms bli försämrad under 2019 jämfört med 2018. I den ”finansieringsstrategi” som är framtagen inför kommande års stora byggnadsinvesteringar framgår flera strategier kring hantering av regionens ekonomi. Vid utgången av april så hade ett lån amorterats vilket ligger i linje med den finansieringsstrategi som är framtagen. Nuvarande bedömning är att det finns en viss osäkerhet kring regionens intäkter vilket kan komma att påverka likviditeten negativt. Låneskulden är för närvarande 250 miljoner kronor. Den minskade likviditeten gör att det sannolikt inte kommer att finnas utrymme och möjlighet att amortera ytterligare på låneskulden. Detta beror till stor del på regionens resultat och investeringstakt. Den sista april var låneskuldräntan i genomsnitt 0,7 procent.

Pensionsmedelsförvaltning och pensionsskuld
Pensionsmedelsportföljen steg med 12,5 procent i värde under årets första fyra månader. Marknadsvärdet var den sista april 4 892 miljoner kronor. Ökningen från årsskiftet, 555 miljoner kronor, består av orealiserade och realiserade vinster. Värdeutvecklingen var bättre än jämförelseindex (+11,7 procent) och bättre än målsättningen (+1,7 procent). Aktiemarknaderna världen över har varit otroligt stark under årets början och är den största orsaken till utvecklingen. Detta har inneburit att aktievikten har varit ganska hög men i linje med de tillåtna gränserna enligt finanspolicyn. Under rapporteringsperioden har en viss del av aktieinnehavet sålts för att rebalansera aktievikten och realisera resultatet. Detta kommer succesivt att fortsätta under året till dess att portföljen uppnår en normalvikt.

Den nya kommunala redovisningslagen som trädde i kraft vid årsskiftet innebär att pensionsmedelsportföljen till övervägande del marknadsvärderas och redovisar numera sitt resultat i linje med börssvängningarna. Detta bidrar till en ökad osäkerhet kring prognostisering av finansnettot till de delar som rör börsutvecklingen. Vid en eventuell nedgång

av börsen så redovisas orealiserad förlust, detta gör att nedskrivning har tappat sin relevans.

Det är dessutom viktigt att ha rimliga förväntningar på framtida avkastningsmöjligheter då börsen gått bra under en lång tid och räntorna är fortsatt låga.

Avsättning till portföljen brukar årligen ske motsvarande pensionsskuldsökningen i balansräkningen. Den otroligt starka utvecklingen på aktiemarknaderna har gjort att det under året bör utredas och beslutas ifall den årliga avsättningen fortfarande är nödvändig. Finanspolicyn reglerar avsättning och ska ses över och uppdateras under hösten. Regionen har idag en av sektorns högsta skuldtäckningsgrad av pensionsskuld och står samtidigt inför stora framtida investeringar. Rekommendationen enligt den ”finansieringsstrategi” som är framtagen är att sluta sätta av medel till portföljen under ett visst antal år för att frigöra medel till framtida investeringar.

Med anledning och byte av redovisningsprincip så illustreras grafen nedan utifrån marknadsvärde placerade medel i stället för som tidigare bokfört värde. Skuldtäckningsgraden kommer därmed att påverkas snabbare, både i positiv och negativ riktning, i takt med rörelserna på börsen. Trendlinjen är också justerad utifrån marknadsvärdet placerade medel så att grafen blir rättvisande. Prognosen för 2019 är något försiktigt lagd då aktiemarknaderna har gått bra under en lång period men skuldtäckningsgraden förväntas förbättras under 2019, se diagram.

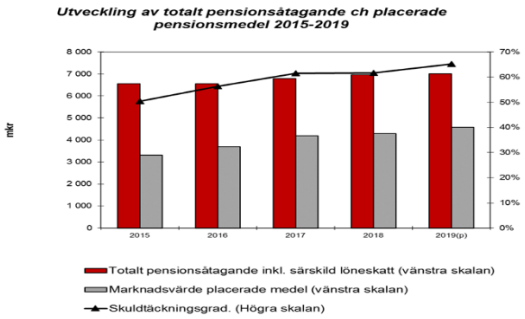

Ansvarsförbindelser

Pensionsförpliktelsen för pensioner intjänade före 1998 inklusive särskild löneskatt har ökat med 34 miljoner kronor. På årsbasis beräknas den minska med 70 miljoner kronor. Övriga ansvarsförbindelser, som består av borgen till AB Transitio, Svealandstrafiken AB, Folktandvården Västmanland AB och operationell leasing, har ökat med 10 miljoner kronor. Ökningen är i huvudsak kopplat till Svealandstrafikens ökade upplåning i samband med inköp av nya bussar.

Ekonomisk helårsprognos

Helårsprognos verksamhetens resultat

Verksamhetens helårsresultat beräknas bli 0 miljoner kronor inom intervallet minus 75 miljoner kronor till plus 50 miljoner. Bedömningen baserar sig på de prognoser verksamheterna lämnat samt en övergripande bedömning för övriga delar. Verksamhetens budgeterade resultat är 197 miljoner kronor. I prognosen ingår en bedömd engångskostnad på 44 miljoner kronor för marksanering och evakuering med mera i samband med ny- och ombyggnation i Sala.

Möjligheter till förbättrat resultat finns genom ökade statsbidrag samt att verksamheten lyckas med att uppnå effekter av insatta åtgärder för ekonomi i balans. Överenskommelserna för de riktade statsbidragen förväntas bli klara under maj-juni.

Resultatet kan bli sämre än beräknat om det sker ytterligare fördröjningar innan effekter uppnås av insatta åtgärder inom Västmanlands sjukhus. En ytterligare risk är att pensionskostnaderna, som historiskt varierat relativt mycket, blir högre. Pensionskostnaderna påverkas av en mängd faktorer. Antal anställda är en viktig faktor, en annan är att grupper som har rätt till förmånspension från regionen växer över tid, vilket ger stigande pensionskostnader.

Nedan framgår förväntade budgetavvikelser.

Avvikelse från verksamhetens budget i 2019 års prognostiserade resultat (Mkr)

Årets budgeterade resultat	**197**
Positiva avvikelser	110
Negativa avvikelser	-306
Verksamhetens prognos 2019	**0**

	Positiva avvikelser	Negativa avvikelser
Förvaltningarnas resultat		-302
Skatteintäkter		0
Generella statsbidrag och utjämning		-4
Övriga gemensamma kostnader och intäkter	110	
Totala avvikelser	**110**	**-306**

Förvaltningarnas prognostiserade resultat beräknas till –302 miljoner kronor. Läs mer under rubriken förvaltningarnas prognostiserade resultat. Resultatet per verksamhet framgår av driftredovisningen på sidan 22.

Skatteintäkterna beräknas bli i nivå med budget för 2019. Enligt samhällsekonomiska bedömningar växer skatteunderlaget relativt långsamt under 2019 och 2020, främst till följd av en svag utveckling av antalet arbetade timmar.

Generella statsbidrag och utjämning beräknas bli något lägre än budgeterat.

Avvikelsen för *övriga gemensamma kostnader och intäkter* uppgår till 110 miljoner kronor. Ökningen beror främst på två nya riktade statsbidrag som inte är budgeterade.

Nettokostnadsutveckling

Nettokostnadsutvecklingen förväntas bli 4,8 procent för helåret, vilket är högre än 2018 då den var 3,6 procent.

Helårsprognos resultat efter finansiella poster

Resultatet efter finansiella poster beräknas bli 200 miljoner kronor för helåret. Budget efter finansiella poster uppgår till 172 miljoner kronor. Med tanke på att konjunkturen håller på att försvagas måste beredskap för stora svängningar på börsen finnas. Finansnettot beräknas bli 225 miljoner kronor bättre än budget varav beloppet för orealiserade vinster/förluster beräknas till 200 miljoner kronor vid årets slut. I linje med försiktighetsprincipen har ingen höjd tagits för ytterligare positiv börsutveckling. Skulle däremot den positiva börsutvecklingen fortsätta så kan en tvingande försäljning äga rum för att upprätthålla tillåtna limiter enligt finanspolicyn. Olika börsscenarios kan påverka finansförvaltningens agerande vilket gör finansnettot svårt att prognostisera. De orealiserade vinsterna kommer att påverkas av förväntade utdelningar från fonder samt vissa planerade avyttringar. Se även resultaträkningen på sidan 23.

Helårsprognos enligt balanskravet

Vid beräkning av resultat enligt balanskravet ska realisationsvinster och orealiserade vinster och förluster frånräknas resultatet. Det prognostiserade balanskravsresultatet är 0. Om balanskravet för ett visst räkenskapsår är negativt ska det i förvaltningsberättelsen anges när och på vilket sätt det negativa balanskravsresultatet ska regleras. Per april är resultat enligt balanskravet positivt (39 miljoner kronor). Detta innebär att verksamheterna behöver uppnå prognostiserade resultat för att undvika att ett negativt resultat uppstår. Se även resultaträkningen på sidan 23.

God ekonomisk hushållning

God hushållning skapas genom att verksamheten drivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt med en stabil finansiering som grund. Den goda hushållningen är en förutsättning för att även i framtiden kunna ge medborgarna i regionen en god hälso- och sjukvård. Ur ett finansiellt perspektiv innebär god hushållning att det ekonomiska resultatet måste vara större än vad som enbart krävs enligt lagen. Resultatet bör vara på en nivå som klarar kommande investeringar, återbetala lån och pensionsåtagande.

Med prognostiserat balanskravsresultat på 0 miljoner kronor uppfylls inte det finansiella målet att uppnå fastställt ekonomiskt resultat. Det andra målet en förbättrad soliditet (inklusive ansvarsförbindelsen) förväntas regionen uppfylla 2019. Prognostiserat resultat innebär också att det långsiktiga målet enligt riktlinjen för god ekonomisk hushållning, motsvarande två procent av skatter och statsbidrag, inte heller nås 2019.

Inom målområdena finns beskrivningar av hur arbetet med uppdrag genomförs samt kvalitén i verksamheterna.

Förvaltningarnas prognostiserade resultat 2019

Det samlade resultatet för verksamheterna prognostiseras till - 302 miljoner kronor. Nedan kommenteras respektive förvaltning. Driftredovisningen finns på sidan 22.

Västmanlands sjukhus prognostiserar ett helårsresultat på -330 miljoner kronor i ett intervall 0 till -30 miljoner kronor. Prognosen ligger i nivå med helårsresultatet för 2018. Prognosen baseras på en rad förutsättningar, bland annat att effekterna av årets åtgärdsplan kommer att motsvara minst 67 miljoner kronor, att bemanningsläget stabiliseras med ett oberoende av hyrpersonal från och med kvartal fyra, att sommarkostnaderna 2019 blir lägre än 2018.

Det prognostiserade underskottet hänförs framför allt till en ingående obalans på 200 miljoner kronor och kvarstående bemanningsproblematik med högre kostnader än planerat för både egen och inhyrd personal. Oberoendet av inhyrd personal beräknas inträffa först under sista tertialet. Kostnader för köpt vård och läkemedel bedöms öka mer än budgeterat och det ses en fördröjd effekt av det regionövergripande projektet gällande material och tjänster.

Västmanlands sjukhus inledde våren 2015 ett långsiktigt arbete mot en ekonomi i balans till utgången av 2018. Då nettokostnadsnivån för specialistsomatisk vård i Västmanland i flera år legat på genomsnittet för liknande landsting har sjukhuset reviderat ner bedömningen av vilka ekonomiska effekter som kommer att vara möjliga att uppnå utifrån ovanstående arbete, och en djupare analys av fortsatta åtgärder genomfördes. I syfte att dämpa kostnadsutvecklingen påbörjades under hösten 2018 ett åtgärdsprogram inom befintlig verksamhet motsvarande 100 miljoner kronor. Arbete enligt programmet pågår i verksamheterna. Prognosen i åtgärdsprogrammet är satt till en effekt på 67 mkr i befintlig form. Målet om reduktion på 100 miljoner kronor kvarstår. Nya åtgärder är framtagna och förväntad kostnadsnivå bedöms därmed vara i fas vid utgången av 2019.

Utöver 2019 års åtgärder är en åtgärdsplan inom det regionövergripande arbetet med Ekonomi i balans fram till år 2022 under utarbetande.

Primärvård, psykiatri och habiliteringsverksamhet prognostiserar totalt för förvaltningen ett underskott på -11 miljoner kronor i ett intervall +/-5 miljoner kronor, att jämföra med helårsresultatet för 2018 på -4,5 miljoner kronor. Av det prognostiserade underskottet avser -2,6 miljoner kronor primärvården, framförallt kopplat till fortsatt behov av inhyrd personal som inte kompenseras fullt ut av lägre kostnader för egen personal. För psykiatri, habilitering och ledning prognostiseras ett underskott på -8,4 miljoner kronor, även här hänfört till ett högre nyttjande av bemanningsföretag än planerat

men också fortsatt ökade kostnader för köpt rättspsykiatrisk vård och psykiatriska utredningar.

Förvaltningens arbete med åtgärder för en ekonomi i balans har ett huvudsakligt fokus på att uppnå en stabilare bemanning genom att bli oberoende av bemanningsföretag inom vuxenpsykiatrin och rättspsykiatrin. Viktiga åtgärder är arbetet för Attraktiv arbetsgivare och att sänka sjukfrånvaron, samt fortsatt arbete med produktions- och kapacitetsplanering och förbättring av patientflöden. En åtgärdsplan inom det regionövergripande arbetet med Ekonomi i balans fram till år 2022 är under utarbetande.

Regionkontoret prognostiserar ett överskott på 36,3 miljoner kronor för helåret (att jämföra med helårsresultatet för 2018, +59,4 miljoner kronor).

Verksamhets- och ledningsstöd prognostiserar ett överskott på 0,3 miljoner kronor (att jämföra med helårsresultatet för 2018, -7,8 miljoner kronor).

Gemensam hjälpmedelsnämnd prognostiserar ett överskott på 1,7 miljoner kronor (att jämföra med ett helårsresultat för 2018, +1,6 miljoner kronor).

Kollektivtrafiknämnden prognostiserar ett nollresultat för helåret (att jämföra med helårsresultatet för 2018, 9 miljoner kronor).

Investeringar

Regionens investeringsram för helåret 2019 uppgår till totalt 530 miljoner kronor, varav fastighetsinvesteringar utgör 336 miljoner kronor. I nuläget beräknas utfallet av investeringarna som planerats för 2019 uppgå till 437 miljoner kronor. Av de beräknade investeringarna utgör fastighetsinvesteringar drygt 264 miljoner kronor och resterande del, inventarier och utrustning. Vissa fördröjningar av investeringar från år 2018 (i huvudsak medicinteknisk utrustning) kommer att falla ut under 2019 och gör att den totala investeringsprognosen för 2019 är 500 miljoner kronor. Att investeringsutfallet är högre än 2018 kan främst relateras till byggnationen av Sala sjukvårdsbyggnad.

Framtiden

I de senaste månadernas rapporter från EU-kommissionen, OECD och IMF, har prognoserna för global BNP reviderats ned. Även den svenska konjunkturen försvagas i år. BNP-tillväxten bedöms falla till 1,4 procent per år 2019 och 2020, från 2,4 procent 2018. Den långa perioden av ökad sysselsättning ser därför ut att upphöra. SKL räknar med att vändpunkten kommer under 2019. Men konjunkturavmattningen går långsamt och påverkar arbetsmarknaden med fördröjning. Den viktigaste faktorn för kommunernas och landstingens skatteintäkter, nämligen utvecklingen av arbetade timmar, ser ut att vara svagt kommande år.

Enligt SKL måste kostnadsutvecklingen bromsas för att få en ekonomi i balans i sektorn. En dämpad skatteunderlagsutveckling framöver leder till betydande behov av effektiviseringar, annars väntar skattehöjningar och risk för försämrad kvalitet och tillgänglighet. Högre investeringsnivåer innebär ett ökat behov av extern finansiering eller ianspråktagande av egna medel.

Under perioden har regionen besvarat remiss avseende förslag till förändrat kostnadsutjämningssystem vilket innebär att om det blir beslutat, kommer region Västmanland att tappa intäkter i kostnadsutjämningen motsvarande drygt 200 miljoner kronor per år när modellen får fullt genomslag.

Utmaningarna regionen står inför kommande år är stora. Dämpad konjunktur och därmed lägre ökningstakt för skatteintäkterna förväntas. Det innebär att den årliga nettokostnadsutvecklingstakten behöver sänkas från nuvarande nivåer till runt 3 procent. Det är nödvändigt för att regionen även framöver ska kunna uppnå positiva ekonomiska resultat, vilket i sin tur är nödvändigt för att klara pensionerna och kommande stora investeringar. Arbetet med att få balans mellan ekonomi och verksamhet, framförallt inom sjukvården, måste fortsätta.

För att undvika ett negativt balanskravsresultat för regionen som helhet måste bland annat åtgärdsprogrammet inom Västmanlands sjukhus få effekt under 2019. Obalanserna på förvaltningsnivå måste hanteras för att regionen kommande år ska nå resultat som långsiktigt klarar en god ekonomisk hushållning, vilket i sin tur är nödvändigt för att klara av kommande stora investeringar. Då de hittillsvarande effekterna inte varit tillräckliga, har styrelsen fattat beslut om ett utvidgad arbete för att nå ekonomi i balans. Uppdraget omfattar nu samtliga verksamheter i regionen. Förvaltningarna har tagit fram förslag på kostnadsreducerande åtgärder motsvarande totalt 400 miljoner kronor, (inkluderar 100 miljoner kronor inom Västmanlands sjukhus 2019) som kommer att behandlas vidare.

Bolag och samverkansorgan

Folktandvården Västmanland AB (100 % ägande)

Folktandvårdens intäkter har ökat med 5,5 procent jämfört med samma period föregående år. De högre intäkterna förklaras av att bolaget har fler terapeuter 2019. Totalt för perioden har det varit 1 275 fler patientbesök. Antalet besök bland barn och unga vuxna har ökat med 10,3 procent medan antalet vuxna patienter minskat med 0,4 procent.

Periodresultatet uppgår till 4,7 miljoner kronor. Resultat för helåret bedöms bli 1,6 miljoner kronor, vilket är i nivå med budget.

Svealandstrafiken AB (50 %)

Efter årets första fyra månader uppgår periodresultatet till 4 miljoner kronor vilket är 1,1 miljoner kronor lägre än budget.

I jämförelse med motsvarande period 2018 då Svealandstrafiken AB hade stora problem med den föråldrade fordonsflottan samt brist på verkstadsresurser så har verksamheten under årets första månader varit mer stabil. Andelen inställda turer har varit lägre även om januari var ansträngd på grund av yttre påverkan i hårt vinterväglag med halka och snö. De 32 nya ledbussarna som sattes i trafik i Västerås under januari var ett välkommet tillskott till fordonsflottan och har bidragit till stabiliteten.

Svealandstrafiken prognostiserar ett årsresultat före skatt och bokslutsdispositioner på noll vilket är budgeterad nivå. Med anledning av trafikstarten i Örebro län under hösten 2019 så har Svealandstrafiken AB ett undantag från ägarnas avkastningskrav 2019.

Årets budgeterade investeringar uppgår till 598 miljoner kronor. Prognos på helår beräknas till 578 miljoner kronor vilket förklaras av att fem av de eldrivna flexbussarna anskaffades i december 2018.

Västmanlands Lokaltrafik AB (100 %)

Bolaget bedriver ingen verksamhet utan har förvaltat ingångna avtal. Styrelsen har fått i uppdrag att avveckla bolaget.

Tåg i Bergslagen AB (25 %)

Tåg i Bergslagen har upplevt en god utveckling i resandet under det första tertialet där resandet med SJ-biljetter har ökat med åtta procent jämfört med motsvarande period i fjol. Periodkortsresandet redovisas närmare halvårsskiftet.
Periodens resultat uppgår till 4,9 miljoner kronor.

ALMI Företagspartner Mälardalen AB (24,5 %)

Almi Mälardalen har fortsatt insatser mot nystartade och etablerade företag med tillväxtpotential genom affärsutveckling, finansiering och riskkapital.

Ekonomisk prognos på helåret är -1,9 miljoner kronor med anledning av lokalbyte i Västerås.

Kommunalförbundet Västmanlands Teater (51 %)

Västmanlands Teater inledde året med extrainsatta föreställningar av Den stora branden. Intresset för föreställningen har varit stort med många nationella recensioner och filmatisering av SVT.

Under årets första fyra månader spelades 64 föreställningar varav 13 st för barn och unga. 9 260 personer besökte teatern och 2 143 av dessa besökare var barn och unga. Teatern har haft två premiärer, familjeföreställningen En världsomsegling under havet och Florrie.
Västmanland Teaters helårsprognos är ett nollresultat.

Kommunalförbundet Västmanlandsmusiken (10 %)

Under januari till april 2019 har 41 297 besökare tagit del av Västmanlandsmusikens verksamhet. Andelen barn och unga (0–25) år i förhållande till den totala publikmängden är i stort sett likvärdig 2019 jämfört med 2018. Antalet evenemang för barn och unga är färre men har i stället haft stor publik, främst vid föreställningar i Västerås Konserthus.

Västmanlandsmusikens helårsprognos är ett nollresultat.

Driftredovisning och investeringar

Driftredovisning

Belopp I mkr	Resultat jan-april 201	Resultat jan-april 2019	Resultat Bokslut 2018	Resultat-prognos ut-fall t o m april 2019	Totala in-täkter i pro-gnos april 2019	Prognos i % av totala intäkter April 2019
Regionstyrelsen som driftnämnd						
Västmanlands sjukhus	-133,4	-153,3	-329,4	-330,0	5 308,3	-6,2
Primärvård, psykiatri och habiliter-ingsverksamhet	-18,9	-10,0	-4,4	-11,0	1 587,7	-0,7
Varav						
Vårdcentraler (regiondrivna)	*-4,7*	*-7,0*	*0,0*	*1,2*	*508,1*	*0,2*
Verksamhets- och ledningsstöd	-5,5	-8,5	-7,8	0,3	1 204,8	0,0
Varav						
Regionfastigheter	*-7,4*	*-7,6*	*-8,6*	*-1,9*	*561,6*	*-0,3*
Patientmat	*1,2*	*2,5*	*3,2*	*5,5*	*119,4*	*4,6*
Regionstyrelsen som strategisk styrelse						
Regionkontoret	13,6	28,1	59,4	36,3	3 485,3	1,0
Varav						
Vårdval	*3,5*	*7,0*	*2,8*	*-2,6*	*1 821,6*	*-0,1*
Kultur och fortbildningsnämnd	*0,5*	*1,0*	*1,6*	*0,3*	*137,7*	*0,2*
Kollektivtrafiknämnd	*7,2*	-3,6	9,0	0,0	853,6	0,0
Gemensam hjälpmedelsnämnd	0,9	2,6	1,6	1,7	140,1	1,2
Politisk verksamhet och patientnämn-dens kansli						
Patientnämnden inkl kansli	0,1	0,1	0,2	0,1	5,8	1,7
Förtroendevalda och bidrag till politiska partier	0,8	0,1	-2,0	0,5	38,8	1,2
Regionrevisionen	0,1	0,1	0,2	0,2	5,2	3,8
Regiongemensamma kostnader och intäk-ter samt finansiering	259,3	644,3	488,2	501,9		
Totalt resultat/prognos	**124,2**	**499,9**	**215,0**	**200,0**		

Investeringsredovisning – nettoinvesteringar

Belopp I mkr	Budget 2019	2019-01-01 2019-04-30	Bokslut 2018
Förvaltning/motsvarande			
Västmanlands sjukhus	87,0	16,5	70,7
Primärvård, psykiatri och habiliteringsverksamhet	3,7	0,9	3,0
Regionkontoret	42,8	15,1	36,5
Verksamhets- och ledningsstöd	340,2	70,6	173,4
därav fastigheter	*336,0*	*68,1*	*166,2*
Gemensam nämnd för hjälpmedel	40,5	14,1	39,1
Kollektivtrafiknämnden	10,0	0,0	0,7
Regionövergripande oförutsett	5,8		
Totalt resultat/prognos	**530,0**	**117,2**	**323,4**

Resultaträkning, noter

Resultaträkning					
Belopp I mkr	2018-01-01 2018-04-30	2019-01-01 2019-04-30	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos april
Verksamhetens intäkter	531,3	563,7	1 626,8	1 636,9	1 739
Verksamhetens kostnader	-3 163,9	-3 316,9	-9 497,4	-9 706,3	-9 980
Avskrivningar	-97,4	-104,4	-302,6	-305,0	-325
Verksamhetens nettokostnader	**-2 730,0**	**-2 857,6**	**-8 173,2**	**-8 374,4**	**-8 566**
Skatteintäkter	2 088,7	2 157,7	6 291,1	6 474,8	6 474
Generella statsbidrag och utjämning	658,9	695,6	1 959,5	2 096,1	2 092
Verksamhetens resultat	**17,6**	**-4,3**	**77,4**	**196,5**	**0**
Finansiella intäkter	143,2	553,3	241,6	93,5	335
Finansiella kostnader	-36,6	-49,1	-104,0	-118,2	-135
varav orealiserade vinster/förluster (verkligt värde)		*461,5*			*200*
Totalt resultat/prognos	**124,2**	**499,9**	**215,0**	**171,8**	**200**
Resultat enligt balanskravet	**124,2**	**38,4**	**214,8**	**171,8**	**0**

Noter	Utfall Jan-april	Utfall Jan-april
Verksamhetens intäkter	**2018**	**2019**
Patientavgifter	42,3	42,4
Trafikintäkter	68,1	69,4
Försäljning av hälso- och sjukvård	59,7	69,3
Försäljning av tandvård	3,3	2,7
Försäljning av utbildning	0,5	1,6
Försäljning av medicinska tjänster	20,2	23,2
Försäljning av övriga tjänster	38,7	43,1
Försäljning av material och varor	36,9	39,3
Erhållna bidrag	248,6	256,8
Övriga intäkter	12,9	15,9
Summa	**531,3**	**563,7**
Verksamhetens kostnader		
Löner och ersättningar till personal	972,0	1 061,4
Sociala avgifter	304,1	331,0
Pensionskostnader inkl löneskatt	50,8	60,9
Pensionsutbetalningar inkl löneskatt	98,9	110,6
Avgiftsbestämd ålderspension inkl löneskatt	59,0	69,1
Övriga personalkostnader	12,9	13,0
Vårdavgifter för köpt vård	262,1	274,2
Sjukvårdstjänster mm	257,3	279,9
Köp från bemanningsföretag	65,4	83,8
Köp av utbildningsverksamhet	2,2	3,9
Läkemedel	309,0	335,9
Sjukvårdsartiklar mm	62,9	69,7
Material	104,2	104,6
Bidrag och ersättningar	45,6	52,5
Hyror och div övriga lokalkostnader	56,3	60,4
Övriga kostnader	373,1	404,8
Utrangeringar	1,9	1,2
Summa	**3 037,7**	**3 316,9**

Noter	Utfall Jan-april	Utfall Jan-april
Avskrivningar	**2018**	**2019**
Fastigheter	48,4	50,1
Inventarier	48,5	53,5
Immateriella tillgångar	0,6	0,8
Summa	**97,4**	**104,4**
Skatteintäkter		
Preliminär månatlig skatteinbetalning	2 105,4	2 188,3
Preliminär slutavräkning innevarande år	2,5	-30,0
Slutavräkningsdifferens föregående år	-19,2	-0,6
Summa	**2 088,7**	**2 157,7**
Generella statsbidrag		
Inkomstutjämningsbidrag	344,5	361,9
Kostnadsutjämningsbidrag	71,4	78,4
Regleringsavgift	-27,3	-17,6
Statsbidrag för flyktingmottagande	16,1	10,9
Statsbidrag läkemedelsförmåner	254,3	262,0
Summa	**602,6**	**695,6**
Finansiella intäkter		
Utdelning på aktier och andelar	16,1	22,5
Ränteintäkter	2,0	0,3
Realisationsvinster	107,2	51,9
Orealiserade vinster (verkligt värde)		469,4
Återföring av finansiella omsättningstillgångar	10,0	0,5
Övriga finansiella intäkter	8,0	8,7
Summa	**143,2**	**553,3**

Noter	Utfall Jan-april	Utfall Jan-april
Finansiella kostnader		
Räntekostnader	0,7	1,0
Bankkostnader	0,8	1,0
Orealiserade förluster (verkligt värde)		7,6

Noter	Utfall Jan-april	Utfall Jan-april
Ränta på pensionsavsättningen	30,0	39,4
Nedskrivning av omsättningstillgångar	4,7	
Övriga finansiella kostnader	0,4	0,1
Summa	**36,6**	**49,1**

Balansräkning

Tillgångar			
Belopp I mkr	2018-04-30	2018-12-31	2019-04-30
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	9,8	8,1	7,3
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2 153,5	2 187,4	2 205,4
Maskiner och inventarier	503,1	521,5	515,6
Finansiella anläggningstillgångar	155,6	155,7	150,5
Summa anläggningstillgångar	**2 822,0**	**2 872,7**	**2 878,8**
Bidrag till statlig infrastruktur	226,4	218,7	214,9
Omsättningstillgångar			
Förråd mm	38,2	34,9	35,0
Fordringar	512,6	526,0	628,9
Kortfristiga placeringar	3 575,0	3 726,0	4 675,3
Kassa, bank	64,9	193,2	244,1
Summa omsättningstillgångar	**4 190,7**	**4 480,1**	**5 583,3**
Summa tillgångar	**7 239,1**	**7 571,5**	**8 677,1**
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	**2 308,5**	**2 399,3**	**3 347,0**
därav årets resultat	124,2	215,0	499,9
Avsättningar			
Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser	2 933,2	3 137,7	3 238,0
Summa avsättningar	**2 933,2**	**3 137,7**	**3 238,0**
Skulder			
Långfristiga skulder	416,7	316,5	264,6
Kortfristiga skulder	1 580,7	1 718,0	1 827,5
Summa skulder	**1 997,4**	**2 034,5**	**2 092,1**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**7 239,1**	**7 571,5**	**8 677,1**

Panter och ansvarsförbindelser			
Ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna			
Pensionsskuld (intjänad före 1998)	3 158,4	3 065,4	3 092,7
Särskild löneskatt	766,2	743,7	750,3
Visstidsförordnanden	16,3	18,0	18,0
Övriga ansvarsförbindelser	780,7	797,6	807,1

Kassaflödesanalys

Den löpande verksamheten			
Belopp I mkr	2018-04-30	2018-12-31	2019-04-30
Årets/periodens resultat	124,2	215,0	499,9
Justering för av- och nedskrivningar	97,4	302,6	104,4
Realisationsvinst/realisationsförlust, materiella anläggningstillgångar	-37,1	-37,5	
Justering för avsättningar	87,6	292,2	100,3
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	4,3	12,5	4,0
Medel från verksamheten för förändring av rörelsekapital	**276,4**	***784,8***	**708,6**
Ökning/minskning + kortfristiga fordringar	-176,6	-341,1	-599,2
Ökning/minskning + förråd och varulager	0,1	3,4	0,2
Ökning/minskning + kortfristiga skulder	-95,7	41,5	109,4
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**4,2**	**488,6**	**219,0**
Investeringsverksamheten			
Investering i mark, byggnader och tekniska anläggningar	-30,3	-166,2	-68,1
Investering i maskiner och inventarier	-34,9	-157,2	-49,1
Försäljning av maskiner och inventarier	0,4	1,3	0,6
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-0,1	-0,2	
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	54,2	54,4	
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-10,7**	**-267,9**	**-116,6**
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån		5,7	
Amortering av skuld	-1,8	-106,4	-51,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-1,8**	**-100,7**	**-51,5**
Årets/perioden kassaflöde	**-8,3**	**120,0**	**50,9**
Likvida medel från årets början	73,2	73,2	193,2
Likvida medel vid årets/periodens slut	64,9	193,2	244,1

Redovisningsprinciper

Redovisningsprinciperna i delårsbokslutet följer i allt väsentligt redovisningsprinciperna i årsredovisningen.

Regionen har inte konsoliderat de verksamheter som bedrivs i bolagsform i delårsrapporten utan har bedömt att det är till fyllest med en kort beskrivning av resultat och ställning för dessa.